

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 247

van **MAURITS VANDE REYDE**

datum: 23 december 2022

aan **JO BROUNS**

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

IPCEI (Important Project of Common European Interest) - Deelname

Met de IPCEI's biedt Europa aan de lidstaten mogelijkheden tot uitgebreidere staatssteun voor projecten binnen bepaalde afgebakende speerpunt domeinen.

Omdat zich voor een kleine regio als Vlaanderen keuzes opdringen m.b.t. de deelname aan IPCEI, vroeg voormalig bevoegd minister Crevits aan de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) strategisch advies m.b.t. de mogelijkheden voor Vlaanderen voor de verschillende IPCEI's.

In Advies 12 maakte VARIO al een analyse van de waterstofwaardeketen. In Advies 22 formuleerde VARIO een algemeen advies m.b.t. een strategisch afwegingskader voor deelname aan een IPCEI.

In september werden de expertenrapporten van de strategische waardeketens (1) Industrial Internet of Things (IIoT), (2) Smart Health, (3) Cybersecurity en (4) Clean, Connected and Autonomous Vehicles (CCAV), die de raad heeft laten maken in het kader van IPCEI - Important Projects of Common European Interest, opgeleverd.

Blijkens de recente beleids- en begrotingstoelichting (BBT) EWI neemt Vlaanderen deel aan vijf IPCEI's: de IPCEI batterijen, de IPCEI waterstof, de IPCEI micro-elektronica, de IPCEI cloud en de IPCEI gezondheid.

1. Op welke manier werd m.b.t. de deelname van Vlaanderen aan voormelde IPCEI's rekening gehouden met het afwegingskader dat door VARIO werd aangereikt?
2. Kan de minister voor elk van de IPCEI's waaraan wordt deelgenomen een overzicht geven van:
 - a) wanneer de beslissing tot deelname werd genomen;
 - b) het aantal projecten;
 - c) het totaal projectbedrag + de Vlaamse financiering;
 - d) het aantal betrokken partijen (bedrijven, enz...);
 - e) het totaal gecommitteerde bedrag aan Vlaamse financiering (reeds gedane en/of nog geplande vastleggingen) + verwachte vereffeningskalender? Graag desgevallend onderscheid tussen reguliere begrotingsmiddelen en relancemiddelen.
3. In september werden enkele expertenrapporten opgeleverd.

- a) Op welke wijze zal al dan niet gevolg worden gegeven aan de bevindingen en analyses?
- b) Is deelname aan nog bijkomende IPCEI's gepland?
- c) Op basis van welke elementen en afwegingen werd beslist om vanuit Vlaanderen niet deel te nemen aan bepaalde IPCEI's? Graag een toelichting voor de respectieve IPCEI's.

ANTWOORD

op vraag nr. 247 van 23 december 2022

van **MAURITS VANDE REYDE**

1. Het afwegingskader werd opgeleverd door VARIO in september 2021. Voor de vijf IPCEIs waaraan deelgenomen wordt en waarnaar verwezen wordt in de huidige parlementaire vraag werd de beslissing genomen voor die datum of werd minstens de negotiatie opgestart voor die datum. In die zin is dit niet gebeurd op basis van een set criteria die een afgeleide zijn van het afwegingskader van VARIO. In de feiten zijn de elementen waarmee rekening gehouden werd evenwel zeer gelijklopend met de elementen opgesomd door VARIO in het afwegingskader. Er is een intensief overleg geweest tussen VARIO en VLAIO waarbij het afwegingskader een objectief referentiekader biedt op basis van elementen die in grote lijnen overeenkomen met de elementen die impliciet in rekening genomen werden bij de eerste IPCEIs voorafgaand aan de oplevering van dat kader. Zie ook toelichtingen hieronder.
2. Overzicht

Deel a. Timing deelname.

Voor al de IPCEIs is de opstart een lang proces waar er grote verschillen zijn tussen de individuele IPCEIs. Een gemeenschappelijk element is de opstart van de organisatie van een oproep voor het indienen van expressions of interest door geïnteresseerde bedrijven. Dit is steeds gebeurd in samenwerking met andere overheden en met een publicatie van de oproep op de website van FOD-economie.

Voor IPCEI-batterijen werd België gecontacteerd door de andere lidstaten op een ogenblik dat het initiatief reeds ver gevorderd was. De deelname werd genomen in een ruim overleg tussen verschillende beleidsdomeinen en overheden georganiseerd op initiatief van de federale overheid 14 februari 2019, met publicatie van de oproep op de website van FOD-economie op 28 februari 2019.

Voor IPCEI-waterstof hebben Vlaanderen en de andere Belgische overheden bewust een pro-actieve houding aangenomen met start van de oproep georganiseerd nog voor er duidelijkheid was of de IPCEI er zou komen om de bedrijven maximale kansen te bieden. Tegelijkertijd werd een advies gevraagd aan VARIO om een idee te hebben van het belang van waterstof. De beslissing om een oproep te lanceren werd genomen in een onderhoud met verschillende beleidsdomeinen op 27 februari 2020, de oproep werd gepubliceerd op de website van FOD-economie op 5 maart 2020. De eigenlijke start van de IPCEI werd pas bekrachtigd met een manifesto ondertekend door al de lidstaten op 17 december 2020, na ontvangst van het strategisch advies van VARIO (advies 12 in september 2020) met bevestiging van het grote belang van waterstof voor Vlaanderen.

Voor drie IPCEIs met name micro-elektronica, cloud en gezondheid werd VLAIO gecontacteerd op korte termijn begin 2021, duidelijk met het doel deze nog op te starten binnen de timing van het Europese herstellfonds (RRF). Hier werd een akkoord verkregen van de voogdijminister op 23 en 25 februari 2021 om de negotiaties te starten voor de drie IPCEIs. Vervolgens werd de beslissing genomen op 8 maart 2021 voor IPCEI-micro-elektronica met publicatie van de oproep op 19 maart 2021, op 8

april 2021 voor IPCEI-cloud met publicatie van de oproep op 8 april 2021 en op 2 februari 2022 voor IPCEI-gezondheid met publicatie van de oproep op 4 maart 2022.

De lange periode voor IPCEI-gezondheid is te wijten aan een lange discussie tussen verschillende lidstaten over de mate waarin deze IPCEI tegemoet komt aan de vraag van de sector en de mate waarin de beoogde projecten in lijn blijven met het type projecten dat beoogt wordt in een IPCEI, namelijk met maatschappelijke meerwaarde en een hoog marktfalen. Hiermee werd de facto invulling gegeven aan elementen benadrukt in het VARIO afwegingskader, waarbij naast het belang van de sector ook gekeken wordt naar de mate waarin de beoogde projecten in lijn zijn met de strategische doelstellingen van IPCEI en de mate waarin een IPCEI het juiste antwoord is.

Delen b-e. Aantal gesteunde projecten, totaal projectbedrag + Vlaamse financiering, aantal betrokken ondernemingen en vastlegging

- i. Voor **IPCEI-batterijen** werd in december 2019 goedkeuring verkregen voor steun aan één project, met één bedrijf als begunstigde van steun. De totale projectbegroting bedraagt 364,9 miljoen euro, met een totale Vlaamse subsidie van 55,8 miljoen euro.
Van dat bedrag werd 32 miljoen euro reeds vastgelegd. Voor de resterende 23 miljoen euro werd reeds goedkeuring verkregen van Europa maar moeten Vlaamse aanvragen voor vastlegging nog ingediend worden. Vastlegging wordt verwacht in 2023. De vastlegging gebeurt met reguliere middelen (Fonds Innoveren en Ondernemen)
- ii. Voor **IPCEI-waterstof** werden 9 projecten gesteund, met een totale projectbegroting van 770,9 miljoen euro en een Vlaamse subsidie van 178,9 miljoen euro. Hiervan werd 173 miljoen euro reeds vastgelegd in 2022 waarvan 125 miljoen ten laste van het Herstelfonds (VV047 – middelen van RRF) en 48 miljoen euro ten laste van de reguliere middelen (Fonds Innoveren en Ondernemen). In 2024 wordt een additionele vastlegging van 5,9 miljoen voorzien, ten laste van de reguliere middelen.
Voor twee van de negen projecten is de Europese goedkeuring nog uitstaand, de andere zijn reeds goedgekeurd in 2022 of vereisen geen individuele Europese goedkeuring. Hierdoor blijft circa 74 miljoen nog afhankelijk van de Europese goedkeuring die nog loopt.
Het aantal begunstigden van steun bedraagt 9, in deze portfolio werden evenwel een aantal projecten aangevraagd door Joint Ventures, opgericht ten behoeve van het project. Hierdoor is het aantal rechtstreeks betrokken ondernemingen ruimer, met name 16.
Binnen de portfolio IPCEI-waterstof met de totale steun van 178 miljoen euro wordt o.a. een subsidie toegekend van 42,5 miljoen euro aan een infrastructuurproject met een begroting van 182 miljoen euro dat deel uitmaakt van de veel ruimere investering voor de bouw van een DRI (Direct Reduction Iron) voor productie van proper staal met een totale kost van circa 1,7 miljard euro. De subsidie in het kader van de IPCEI-portfolio is dan ook maar een deel van de totale financiering. Hier wordt o.a. ook een lening voorzien waarbij een deel gefinancierd wordt door een kapitaalsparticipatie door de Vlaamse overheid in het vehikel FINOCAS. Deze steun is geen subsidie maar een lening die integraal zal terugbetaald worden.
- iii. Voor **IPCEI-micro-elektronica** werden 2 projecten gesteund met 2 bedrijven als begunstigde van steun. De totale projectbegroting bedraagt 58,6 miljoen euro en een subsidie van 16 miljoen euro. Voor IPCEI micro-elektronica is 16 miljoen euro vastgelegd in 2022 ten laste van het herstellfonds (VV022 – RRF middelen). Hier is geen Europese goedkeuring vereist.
- iv. Voor **IPCEI-cloud** is één project geselecteerd in het proces met één bedrijf als begunstigde van steun. Tot nu toe werd nog geen steun toegekend en is er dus

ook geen vastlegging gebeurd. De steuntoekenning wordt verwacht in de eerste jaarhelft van 2023 op basis van reguliere middelen. Op basis van de huidige stand van zaken wordt een steuntoekenning aan één project met een totale begroting van circa 5,5 miljoen euro verwacht met een subsidie van circa 2 miljoen euro.

- v. In **IPCEI-gezondheid** werden geen projecten geselecteerd. Er is dus ook geen steuntoekenning en geen vastlegging.
3. a) De deelname aan de IPCEIs werd opgestart in de loop van 2021. De expertadviezen bevestigen het belang van de sectoren waar steun aan toegekend werd.
- b) Er zijn geen concrete plannen voor deelname aan nieuwe IPCEIs.
- c) In de eerste helft van 2021 werd VLAIO ook geïnformeerd over de mogelijke start van een IPCEI rond 'raw materials' met een strategische focus op '*the importance of addressing raw materials dependencies and the importance of this aspect for the green and digital transitions*'.
Hoewel ongetwijfeld interessant werd geconstateerd dat:
- het werkveld in Vlaanderen hier niet zo uitgebreid is,
 - VLAIO vandaag reeds lid is van een ERA-net over raw materials waarbinnen steuntoekenning voor samenwerkingsprojecten mogelijk is en weinig of geen interesse kon blijken vanuit het werkveld en
 - voor de deelgroep in de batterijsector waar wel degelijk interesse verwacht wordt reeds de mogelijkheid geboden werd voor steuntoekenning via deelname aan IPCEI-batterijen in 2019.
- Bijgevolg werd geen gevolg gegeven aan deze vraag tot deelname.